

“YASHIL IQTISODIYOT” NING MOHIYATI VA UNI QISHLOQ

XO`JALIGI SOHASIGA TA`SIRI

Asrorova Zarina Bahtiyorovna

Osiyo xalqaro universiteti magistri

Annotatsiya: Maqolada yurtimizda “Yashil” iqtisodiyotga o’tish jarayonida amalga oshirilayotgan islohatlar va yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, organik mahsulot, yashil texnologiyalar kabi tushunchalarning izohi berilgan.

Kalit so’zlar: yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, organik mahsulot, yashil texnologiyalar.

Qishloq xo’jaligi hali ham dunyo aholisining aksariyati uchun eng muhim daromad manbai hisoblanadi. Jamiyat uchun zarur bo’lgan tovarlar va xizmatlar, oziq-ovqatning ko’p qismi shu sohada ishlab chiqariladi. Qishloq xo’jaligi yer maydonining taxminan 40 foizidan foydalanishi bilan birga ko’plab zararlarni ham keltirib chiqaradi. Ularning qatoriga issiqxona gazlari emissiyasi biosferadagi azot va suvning ifloslanishiga, yerga ishlov davrida kimyoviy moddalardan foydalanish orqali yerning sho’rlashishiga uning hosildorligini kamayishiga, bu esa hozirda jadal o’sib borayotgan dunyo aholisini oziq-ovqat mahsulotlariga bo’lgan talabini qondirishning qiyinlashishi bilan bir qatorda ularning ozuqaviy holatini yomonlashishi inson salomatligiga katta xavf tug’dirmoqda. Bunday muammolarning yechimi sifatida dunyo hamjamiyatining yetakchi tashkilotlari tomonidan turli tadqiqotlar olib borilmoqda va uning amaliy yechimi sifatida “Yashil” iqtisodiyotga o’tish zarurligi ta’kidlanmoqda. Yurtboshimiz davlatimizni iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik rivojlanishi yo’lida amalga oshirayotgan islohatlari qatoriga 2019-2030 yillar davrida O’zbekiston Respublikasining “Yashil”

iqtisodiyotga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risidagi qarorini olishimiz mumkin. Qarorda Respublikamizning yashil iqtisodiyotga o'tishi uchun oldimizga qo'yilgan vazifalar va ularni amalga oshirish yo'llari ko'rsatilgan bo'lib, qishloq xo'jaligi sohasida ham sezilarli o'zgarishlarni joriy etish taklif etilgan bo'lib:

ekinlarni diversifikatsiya qilish;

tanazzulga uchragan yaylovlarni tiklash;

Sho'rlanish, qurg'oqchilik va boshqa xatarlarga bardoshli yuqori mahsuldor chorva mollar, o'simlik turlarini etishtirish, eng asosiysi hozirda dolzarb mavzulardan bo'lgan organik qishloq xo'jaligi uslublarini joriy etish to'g'risida yo'nalishlar belgilab berilgan. Organik mahsulotlar qanday bo'ladi degan savolga quyidagicha javob berishimiz mumkin: **“Organik”** atamasi qishloq xo'jaligi mahsulotlarini etishtirish va qayta ishlash usullarini anglatadi. Organik ekinlar sintetik gerbitsidlar, pestitsidlar va o'g'itlar yoki bioinjeneriyalangan genlardan (GMO) foydalanmasdan yetishtirilishi kerak. Go'sht, tuxum va sut mahsulotlari uchun yetishtiriladigan organik chorva mollari ularning tabiiy xulq-atvoriga (masalan, yaylovda o'tlash qobiliyatiga) mos keladigan sharoitda boqilishi va organik ozuqa bilan oziqlanishi kerak. Ularga antibiotiklar, o'sish gormonlari yoki hayvonlarning qo'shimcha mahsulotlari berilmasligi kerak. Iqtisodiyot ilmi ummonida ko'p uchrayotgan iqtisodiy terminlardan: Yashil iqtisodiyot, yashil o'sish, barqaror rivojlanish, barqaror taraqqiyot kabi iboralarning asl mohiyatini tushunib olishimiz darkor. Yashil iqtisodiyot iborasiga juda ko'p adabiyotlarda turlicha ta'riflar berilgan bo'lib ulardan bir qanchasini ko'rib chiqamiz. Yashil iqtisod oddiy maqsad emas, aksincha, u hamkorlikda farovon hayotga eltuvchi vositasidir. Bunday iqtisodiyot odamlar va jamoalar gullab-yashnashiga imkoniyat yaratiladi. Uning vazifasi tovar va xizmatlarni yetkazib berishdan tashqari ijtimoiy va ekologik muhitni saqlash va yaxshilashni o'z ichiga oladi. Shu bilan birgalikda bozorlardagi barqarorligini, bandlik sohasidagi xavfsizlik, ta'minot zanjirlarida barqarorlik, halollik va iqtisodiy adolat hozirda va kelajakda farovon hayot kechirish

shartlarini o'z ichiga oladi. "Yashil" iqtisodiyot kontseptsiyasi atrof-muhitga ifloslantiruvchi moddalar chiqarilishini kamaytirish, iqlim o'zgarishini kuzatish, shuningdek, resurs va energiyani tejash nuqtai nazaridan yangi texnologiyalarni ishlab chiqishga yordam beruvchi texnologiyalar va uskunalarni ishlab chiqish va joriy etishni nazarda tutadi. "Yashil iqtisodiyot" asosida barqaror taraqqiyotga o'tish va sifat jihatidan yangi raqobatbardosh muhitni shakllantirishga erishish mumkin. "Yashil" iqtisodiyot tushunchasi bilan barqaror rivojlanish tusunchasi chambarchas bog'liqdir. Barqaror rivojlanish – bu shunday jamiyatning rivojlanishiki, unda inson hayoti sharoitlari yaxshilanadi, atrof-muhitga ta'siri biosferaning xo'jalik chegaralari imkoniyatlari doirasida qoladi, shuning uchun insoniyatning tabiiy asoslari funksiyalari buzilmaydi. Barqaror rivojlanish bilan kelajak avlodlarga zarar etkazmasdan ehtiyojlar qondiriladi. Barqaror rivojlanish kontseptsiyasi kapitalning o'sishi va ekologik sharoitning yaxshilanishi bilan birga insoniyatning uzoq muddatli taraqqiyotining zaruriy sharti sifatida qaraladi. Barqaror rivojlanish kontseptsiyasi mintaqani atrof-muhitning qaytarilmas degradatsiyasi holatiga o'tish imkoniyatini oldini oladigan tashqi yordam bilan o'z-o'zini tashkil etish orqali rivojlantirishni nazarda tutadi. Butun insoniyat uchun bu kontseptsiya moliyaviy resurslarni boy hududlardan kambag'al hududlarga qisman, maqsadli, qo'llab-quvvatlovchi tarzda o'tkazishni, atrof-muhitga oid bilimlar va ma'lumotlarning keng almashinuvini nazarda tutadi. Yashil iqtisodiyotga o'tishda har bir mamlakat o'zining ichki imkoniyatlaridan va muammolaridan kelib chiqqan holda turli yo'nalishlarda ish olib borishi mumkin. 2020-yil Yangi O'zbekiston strategiyasida mamlakatimiz tarixida birinchi bor kambag'allik tushunchasi mamlakat barqaror rivojlanishiga ta'sir etuvchi jiddiy muammo sifatida ko'rib chiqildi va aynan shu muammolar ham yashil iqtisodiyotga o'tishimiz zarurligini yana bir bora isbotlab berdi. Yuqorida keltirib o'tilgan muammolarni bartaraf etish uchun "aqlli" qishloq xo'jaligi tamoyillarini joriy etish, iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida suvdan foydalanish samaradorligini sezilarli darajada oshirish, tomchilatib sug'orish texnologiyasini joriy etish va ularda yetishtiriladigan ekinlar hosildorligini ko'paytirish ko'zda Oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash maqsadida tutilgan.

organik mahsulotlar yetishtirishni rag'batlantirish, asosiy turdagi qishloq xo'jaligi oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarishning o'rtacha hosildorligini 20-25 foizgacha oshirishga erishish oldimizga maqsad qilib qo'yildi. Yashil" iqtisodiyot nafaqat tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va atrof-muhitning ifloslanishini kamaytirishga, balki aholi daromadlari va bandligini oshirishga ham asoslangan, bu milliy qonun hujjatlariga yangi ishlab chiqarish va tabiatni muhofaza qilish standartlari joriy etilishini rag'batlantiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Bazarova, M. "EFFECTIVENESS OF USING PR-ADVERTISING SERVICES IN THE PROCESS OF PRODUCT DELIVERY ON THE EXAMPLE OF BUKHARA REGION". *Modern Science and Research*, vol. 2, no. 10, Nov. 2023, pp. 798-04,
2. Supievnna, Bazarova Mamlakat, and Sakhibova Firuza. "STRATEGIC WAYS OF IMPLEMENTING PERSONNEL POLICY IN COMMERCIAL BANKS." *THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY* 1.7 (2023): 22-25.
3. Supievnna, Bazarova Mamlakat. "USING EFFECTIVE WAYS OF CONDUCTING MARKETING RESEARCH IN INTERNATIONAL COMPANIES." *Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities* 11.6 (2023): 624-629.